

Súd: Okresný súd Trnava
Spisová značka: 33P/100/2023
Identifikačné číslo súdneho spisu: 2123207249
Dátum vydania rozhodnutia: 08. 01. 2024
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Jana Kordošová
ECLI: ECLI:SK:OSTT:2024:2123207249.2

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd Trnava sudkyňou JUDr. Janou Kordošovou vo veci starostlivosti súdu o maloleté deti M.: V., narodený XX.X.XXXX a B., narodený XX.X.XXXX, obe trvale bytom: K. XX, A., obe teraz umiestnené v zariadení: Centrum pre deti a rodiny B., W. potoku XX, B., obe v konaní zastúpené opatrovníkom: Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny Trnava, deti matky: S. M., narodená X.X.XXXX, W. XX, D., a otca: V. M., narodený X.X.XXXX, E. XX, C., o nariadenie ústavnej starostlivosti, takto

rozhodol:

I. Nad maloletými deťmi sa nariaďuje ústavná starostlivosť v špecializovanom zariadení: Centrum pre deti a rodiny B., W. potoku XX, B..

II. Matka a otec sú povinní platiť mesačne výživné na každé maloleté dieťa, každý z rodičov vo výške po 30 % zo sumy životného minima na nezaopatrené nepľnoleté dieťa podľa zákona o životnom minime v znení účinnom v čase splatnosti bežného výživného, vždy do 15. dňa v mesiaci vopred, na účet špecializovaného zariadenia: Centrum pre deti a rodiny B., W. potoku XX, B..

III. Rodičom sa určuje lehota v trvaní 1 roka od právoplatnosti rozsudku na úpravu ich rodinných a sociálnych pomerov tak, aby mohli osobne vykonávať starostlivosť o maloleté deti.

IV. Žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania.

odôvodnenie:

1. Tunajší súd na podnet Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Trnava (ÚPSVaR) uznesením č. k. 17PPOm/2/2023-8 zo dňa 19.9.2023 začal konanie o nariadenie ústavnej starostlivosti nad maloletými deťmi V. a B. M.. Týmto uznesením boli obe deti zároveň dočasne a neodkladne zverené do starostlivosti Centra pre deti a rodiny B. (CDR) s odôvodnením, že uznesením Okresného súdu Trnava č. k. 38P/1/2023-87 zo dňa 28.2.2023 právoplatným dňa 6.3.2023 súd nariadil nad maloletými deťmi výchovné opatrenie za účelom zabezpečenia odbornej pomoci maloletým a zabezpečenia úpravy rodinných a sociálnych pomerov na 6 mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia, a to pobyť v CDR B., avšak rodičia maloletých detí si doposiaľ neupravili svoje podmienky tak, aby boli schopní riadne zabezpečiť starostlivosť o svoje deti, ktoré kontaktujú len sporadicky. Sú medzi nimi naďalej pretrhnuté citové väzby, takže výchovné opatrenie si nesplnilo svoj účel. Deti boli v tom čase zadaptované v profesionálnej náhradnej rodine.

2. Podľa aktuálnych správ príslušných úradov z decembra 2023 o prešetrených pomeroch v domácnostiach rodičov maloletých detí, s ktorými sa súd oboznámil na pojednávaní dňa 8.1.2024, sa otec V. M. zdržiava na ubytovni v Hlohovci, kde býva spolu s partnerkou a jej dvomi deťmi. Svoje deti bol navštíviť v CDR a chcel si ich vziať aj na vianočný pobyt domov, avšak zatiaľ pre nich nemal posteľe, ktoré sa snažil zabezpečiť. Odvtedy sa úradu neozval, deti na pobyte u otca neboli. Matka detí sa spolu s

dcérou M., narodenou XX.X.XXXX, ktorá je sestrou staršieho takmer šesťročného V. a mladšieho skoro dvojročného B., zdržiava vo D., na adrese W. XX u svojho súčasného partnera v rodinnom dome, kde okrem nich býva aj sestra partnera matky s manželom a ich synom, a tiež svokra partnerovej sestry s manželom. S partnerom matky má maloletá M. pekný vzťah, volá ho otec. Na malotej neboli počas šetrenia spozorované známky týrania, či zanedbávania, v dome bolo čisto. So synmi umiestnenými v CDR je matka podľa vlastných slov v telefonickom kontakte cca jedenkrát do mesiaca. Naposledy ich navštívila na Vianoce 2022, lebo to má ďaleko z miesta súčasného bydliska.

3. Rodičia chlapcov, o ktorých sa teraz koná, sa na pojednávanie nedostavili. Otec svoju neprítomnosť neospravedlnil, matka neprišla z rodinných dôvodov. Obaja rodičia žijú momentálne vo vzťahoch s inými osobami, matka sa stará o dcéru Vivien, s otcom navzájom komunikujú, so synmi málo, matka väčšinou telefonicky a otec aj osobne, avšak nedostatočne. Matka poberá rodičovský príspevok a prídavok na dieťa, otec stabilnú prácu nemá. Podmienky pre návrat detí do domácnosti ani jedného rodiča nie sú vytvorené, lebo citové a emocionálne väzby medzi nimi sú ochladnuté. Súd vypočul zástupkyňu opatrovníka maloletých detí, ktorá uviedla, že momentálne sa deti nenachádzajú v profesionálnej rodine, lebo nie sú pre nich voľné kapacity. Miroslav má psychické problémy, býva často rozrušený, je nestabilný a užíva lieky. Z dôvodu, že matka ani otec si doposiaľ neupravili svoje pomery tak, aby boli schopní synov riadne vychovávať, opatrovník odporučil nad deťmi nariadiť ústavnú starostlivosť. Ich matka s týmto postupom pri šetrení pomerov u nej v domácnosti vyjadrila súhlas. Otec sa odmlčal.

4. Podľa § 44 Zákona o rodine, náhradnou starostlivosťou je viacero osobitne usporiadaných, na seba nadväzujúcich a vzájomne sa podmieňujúcich dočasných opatrení, ktoré nahrádzajú osobnú starostlivosť rodičov o maloleté dieťa v prípadoch, ak ju rodičia nezabezpečujú alebo nemôžu zabezpečiť (odsek 1). Náhradná starostlivosť, na ktorej základe vznikajú vzťahy medzi maloletým dieťaťom a inou osobou, môže vzniknúť len rozhodnutím súdu a jej obsah tvoria práva a povinnosti vymedzené zákonom alebo súdnym rozhodnutím (odsek 2). Náhradnou starostlivosťou je zverenie maloletého dieťaťa do osobnej starostlivosti inej fyzickej osoby než rodiča (písm. a), pestúnska starostlivosť (písm. b), ústavná starostlivosť (písm. c) odseku 3). Súd pri rozhodovaní o tom, ktorý zo spôsobov náhradnej starostlivosti zvolí, vždy prihliadne na záujem maloletého dieťaťa (odsek 4). Podľa § 54 ods. 2 Zákona o rodine, súd môže nariadiť ústavnú starostlivosť len vtedy, ak je výchova maloletého dieťaťa vážne ohrozená alebo vážne narušená, nie je možné dieťa zveriť do náhradnej osobnej starostlivosti alebo pestúnskej starostlivosti a

a) dieťa je osvojiteľné a nie je možné ho zveriť do starostlivosti budúcich osvojiteľov alebo do starostlivosti fyzickej osoby podľa osobitného predpisu,

b) rodičia dieťaťa nežijú alebo im v starostlivosti o dieťa bráni závažná prekážka,

c) uložené výchovné opatrenie podľa § 37 ods. 3 nevedlo k náprave alebo

d) rodičia dieťaťa sú pozbavení výkonu rodičovských práv.

Podľa odseku 5 citovaného ustanovenia, súd v rozhodnutí, ktorým nariaďuje ústavnú starostlivosť, musí presne označiť zariadenie, do ktorého má byť dieťa umiestnené. Pri rozhodovaní o ústavnej starostlivosti a označení zariadenia súd vždy prihliadne na citové väzby maloletého dieťaťa k rodičom, súrodencom a iným blízkym osobám a zohľadní možnosti zariadenia na utvorenie podmienok na zachovanie rodinných a citových vzťahov dieťaťa, jeho rodičov a súrodencov. Podľa § 55 ods. 2 Zákona o rodine, ak súd nariadil ústavnú starostlivosť z dôvodov, ktoré sú na strane rodičov, v rozhodnutí zároveň určí rodičom dieťaťa primeranú lehotu na úpravu ich rodinných a sociálnych pomerov tak, aby mohli osobne vykonávať starostlivosť o maloleté dieťa. Ak rodičia úpravu svojich rodinných a sociálnych pomerov v určenej lehote zabezpečia, súd ústavnú starostlivosť zruší. Ak rodičia úpravu svojich rodinných a sociálnych pomerov v určenej lehote nezabezpečia, súd začne aj bez návrhu konanie o zverení dieťaťa do náhradnej osobnej starostlivosti alebo konanie o zverení dieťaťa do pestúnskej starostlivosti.

5. Podľa § 62 Zákona o rodine, plnenie vyživovacej povinnosti rodičov k deťom je ich zákonná povinnosť, ktorá trvá do času, kým deti nie sú schopné samé sa živiť (odsek 1). Obaja rodičia prispievajú na výživu svojich detí podľa svojich schopností, možností a majetkových pomerov. Dieťa má právo podieľať sa na životnej úrovni rodičov (odsek 2). Každý rodič bez ohľadu na svoje schopnosti, možnosti a majetkové pomery je povinný plniť svoju vyživovaciu povinnosť v minimálnom rozsahu vo výške 30 % zo sumy životného minima na nezaopatrené neploleté dieťa alebo na nezaopatrené dieťa podľa osobitného zákona (odsek 3). Podľa § 81 Zákona o rodine, ak súd rozhodne o umiestnení maloletého dieťaťa do náhradnej osobnej starostlivosti, pestúnskej starostlivosti, o nariadení ústavnej starostlivosti alebo o uložení ochrannej výchovy, upraví aj rozsah vyživovacej povinnosti rodičov alebo iných osôb

povinných poskytovať maloletému dieťaťu výživné (odsek 1). Súd v rozhodnutí, ktorým nariaďuje ústavnú starostlivosť, súčasne uloží rodičom alebo iným fyzickým osobám povinným poskytovať dieťaťu výživné povinnosť, aby výživné poukazovali zariadeniu, do ktorého má byť dieťa umiestnené. Ak povinný podľa prvej vety neplní vyživovaciu povinnosť poukazovaním výživného zariadeniu, má toto zariadenie právo vykonávať úkony vo veciach uplatňovania nárokov na výživné maloletého dieťaťa, vrátane uplatňovania týchto nárokov v exekučnom konaní vo svojom mene a účet maloletého dieťaťa (odsek 2).

6. Ústavnú starostlivosť môže súd ako formu náhradnej starostlivosti o dieťa nariadiť vtedy, ak rodičia nezabezpečujú alebo nemôžu zabezpečiť osobnú starostlivosť o dieťa, je to potrebné v záujme dieťaťa a súd má za preukázané, že dieťa nemožno zveriť do náhradnej osobnej starostlivosti ani do pestúnskej starostlivosti. Okrem tohto prípadu možno ústavnú starostlivosť dieťaťu nariadiť tiež ako formu výchovného opatrenia vtedy, ak je jeho výchova ohrozená alebo vážne narušená a iné (krátkodobejšie) výchovné opatrenia nevedli k náprave. Je nevyhnutné obidva prípady dôsledne odlišovať. Obidva však majú spoločné to, že ústavnú starostlivosť chápu ako krajné riešenie situácie, ktoré prichádza do úvahy vtedy, ak už všetky miernejšie (alebo prijateľnejšie) alternatívy nezabezpečili požadovaný výsledok. Výnimočnosť ústavnej starostlivosti nespočíva len v tom, že ju súd nariadi iba v skutočne krajnom prípade, ale tiež v tom, že je možné ju nariadiť len na nevyhnutný čas. Preto je výkon ústavnej starostlivosti priebežne monitorovaný a hodnotený, a to aj z hľadiska jeho ďalšieho trvania. Nariadenú ústavnú starostlivosť súd bezodkladne zruší, ak pominuli dôvody pre jej ďalšie trvanie. Akékoľvek rozhodnutie o odňatí dieťaťa z rodičovskej starostlivosti je vždy nutné považovať len za dočasné opatrenie a je potrebné ho zrušiť ihneď, ako nastanú vhodné okolnosti.

7. Nariadením ústavnej starostlivosti sa dieťa odníma z doterajšieho výchovného prostredia a podrobuje sa ústavnému režimu, do ktorého rodičia nemôžu zasahovať. Ide teda o faktické obmedzenie výkonu rodičovských práv a povinností. Na odňatie dieťaťa nie je nevyhnutné, aby súd zároveň (alebo ešte pred nariadením ústavnej starostlivosti) zasiahol do výkonu rodičovských práv a povinností a tento obmedzil, resp. rodičom výkon pozastavil či úplne ich výkonu pozbavil. Právnym následkom nariadenia ústavnej starostlivosti teda je, že rodičia sa nemôžu o svoje dieťa osobne (každodenne) starať a túto starostlivosť zabezpečuje ústavné zariadenie. Fakticky tak dochádza tiež k určeniu nového miesta pobytu dieťaťa na základe rozhodnutia súdu. Rodičia však naďalej zostávajú zákonnými zástupcami svojho dieťaťa a im patrí aj správa jeho majetku. Zároveň rozhodujú o dieťati, a to vo všetkých otázkach, tak bežných, ako i podstatných.

8. Rodičia detí umiestnených v ústavnej starostlivosti majú zásadne právo stretávať sa so svojimi deťmi a prostredníctvom práva styku realizovať svoje výchovné pôsobenie. Toto právo sa spravuje prevádzkovým poriadkom ústavu, resp. dohodou medzi ústavom, rodičmi a dieťaťom, pokiaľ je schopné vyjadriť samostatne svoj názor. Je povinnosťou detského domova vytvárať podmienky na stretávanie sa dieťaťa s jeho rodičmi. Za týmto účelom im detský domov, obec a orgán sociálnoprávnej ochrany detí poskytujú pomoc na uľahčenie priebehu stretnutí, na rozvoj a úpravu ich vzájomných vzťahov a na úpravu rodinných pomerov. Stretnutia sa môžu uskutočniť buď v ústave, alebo aj mimo neho, napríklad v obci, kde je sídlo detského domova, alebo na inom vhodnom mieste, ktoré bolo vytvorené na účely stretávania sa dieťaťa s rodičom. Rodičom tiež možno povoliť pobyt v detskom domove a je tiež možné, aby detský domov umožnil dieťaťu pobyt u rodičov. O pobyte dieťaťa mimo detský domov sú vedené záznamy, pričom sa sleduje vplyv pobytu dieťaťa mimo detský domov na jeho psychický, fyzický a sociálny vývin. Počas celého výkonu verejnej starostlivosti o dieťa je minimálnym štandardom plnenia pozitívneho záväzku štátu predpoklad, že v pravidelných intervaloch bude prehodnotená situácia v rodine z hľadiska perspektívy obnovenia rodinného života.

9. Povinnou náležitosťou výroku o nariadení ústavnej starostlivosti je označenie konkrétneho zariadenia, do ktorého bude dieťa umiestnené. Okrem uvedenia konkrétneho zariadenia musí rozsudok o nariadení ústavnej starostlivosti obsahovať tiež výrok o povinnosti rodičov platiť výživné na dieťa s určením jeho výšky, dátumu splatnosti mesačných platieb a o uložení povinnosti poukazovať výživné zariadeniu, do ktorého má byť dieťa umiestnené. Toto zariadenie je platobným miestom. Pokiaľ bola ústavná starostlivosť nariadená z dôvodov na strane rodičov, potom má výrok rozsudku obsahovať aj stanovenie primeranej lehoty, ktorú súd určí rodičom na úpravu svojich rodinných a sociálnych pomerov. Stanovením takejto lehoty súd vytvára určitý tlak na rodiča, aby nápravu svojich pomerov nepredlžoval alebo nezanedbával. Zákon totiž na márne uplynutie určenej lehoty viaže (pre rodiča) nepriaznivé právne

následky, napr. súd aj bez návrhu môže začať konanie o zverení dieťaťa do náhradnej osobnej starostlivosti alebo do pestúnskej starostlivosti. Naopak - ak rodičia stanovenú lehotu riadne využijú a napravia svoje pomery - potom súd nariadenú ústavnú starostlivosť zruší. Môže tak dokonca urobiť aj skôr, pred uplynutím lehoty, ak rodičia preukážu, že odpadli dôvody, pre ktoré bola nariadená. V každom prípade možno aj rozhodnutie o nariadení ústavnej starostlivosti zmeniť alebo zrušiť len vtedy, ak sa preukáže, že došlo k zmene pomerov závažnejšieho charakteru v tých okolnostiach, ktoré tvorili skutkový podklad skoršieho rozhodnutia. V prípade ústavnej starostlivosti nariaďovanej nad viacerými maloletými deťmi je vhodné, ak sa určí pre súrodencov rovnaký ústav, aby nedochádzalo k pretrhnutiu rodinných väzieb.

10. Vzhľadom na všetky vyššie preukázané skutočnosti a citované zákonné ustanovenia súd nad maloletými deťmi M. nariadil I. výrokom rozsudku podľa § 54 ods. 2 písm. c) Zákona o rodine ústavnú starostlivosť v špecializovanom zariadení, kde sa fakticky chlapci už nachádzajú kvôli nariadenému neodkladnému a výchovnému opatreniu, lebo zo strany rodičov stále nie sú vytvorené vhodné podmienky pre osobnú starostlivosť o synov, teda výchovné opatrenie uložené podľa § 37 ods. 3 Zákona o rodine nevedlo k náprave. Rodičom súd podľa § 81 ods. 2 Zákona o rodine II. výrokom rozsudku stanovil povinnosť prispievať na výživu detí priamo na účet ústavu minimálnou sumou, lebo matka sa doma stará o ďalšie dieťa a otec si doposiaľ nenašiel žiadne stabilné zamestnanie. Podľa § 55 ods. 2 Zákona o rodine súd III. výrokom tohto rozsudku určil rodičom jednoročnú lehotu na úpravu pomerov tak, aby mohli opätovne zabezpečiť riadnu starostlivosť o svoje deti. O trovách konania súd rozhodol IV. výrokom rozsudku podľa § 52 CMP, že žiaden z účastníkov nemá nárok na ich náhradu, lebo tento zákon neustanovuje inak.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku je prípustné podať na tunajšom súde v lehote 15 dní od jeho doručenia odvolanie. V odvolaní sa uvedú všeobecné náležitosti podania: a) ktorému súdu je určené, b) kto ho robí, c) ktorej veci sa týka, d) čo sa ním sleduje, e) podpis, f) spisová značka, a tiež osobitné náležitosti: g) proti ktorému rozhodnutiu odvolanie smeruje, h) v akom rozsahu sa napáda, i) z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne - odvolacie dôvody, j) čoho sa odvolateľ domáha - odvolací návrh (§ 127 ods. 1, 2 a § 363 CSP).

Odvolanie možno odôvodniť len tým, že: a) neboli splnené procesné podmienky, b) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil účastníkovi, aby uskutočňoval jemu patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces, c) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, d) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, e) súd prvej inštancie nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností, f) súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam, g) zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú prípustné ďalšie prostriedky procesnej obrany alebo ďalšie prostriedky procesného útoku, ktoré neboli uplatnené, alebo h) rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci (§ 365 ods. 1 CSP). Odvolanie proti rozhodnutiu vo veci samej možno odôvodniť aj tým, že právoplatné uznesenie súdu prvej inštancie, ktoré predchádzalo rozhodnutiu vo veci samej, má vadu uvedenú v odseku 1, ak táto vada mala vplyv na rozhodnutie vo veci samej (§ 365 ods. 2 CSP). Odvolanie možno odôvodniť aj tým, že súd prvej inštancie nesprávne alebo neúplne zistil skutočný stav veci. Odvolacie dôvody možno meniť a dopĺňať až do rozhodnutia o odvolaní (§ 62 ods. 1 a 2 CMP). V odvolacom konaní možno uvádzať nové skutkové tvrdenia a predkladať nové dôkazné návrhy (§ 63 CMP).

Rozsudky o výživnom sú vykonateľné doručením (§ 44 CMP).

Ak povinný nesplní povinnosť uloženú mu týmto rozsudkom, oprávnený môže podať návrh na vykonanie exekúcie podľa Exekučného poriadku alebo návrh na nariadenie výkonu rozhodnutia podľa Civilného mimosporového poriadku, ak sa upravuje starostlivosť o maloletého, styk s maloletým alebo iná ako peňažná povinnosť vo vzťahu k maloletému.